

Det grønlandske Selskab 90 år

Fotos: Søren Madsen

Det grønlandske Selskab blev stiftet i 1905, og man kunne således i 1995 fejre 90 års jubilæum. På selve dagen den 8. november afholdtes en reception i Hjemmestyrets Danmarkskontor. Og aftenen efter festede 300 mennesker i København. På de følgende sider bringes glimt fra de to arrangementer, fotograferet af Søren Madsen.

Selskabets formand Helge Schultz-Lorentzen bød velkommen til receptionen på 90 års dagen og benyttede lejligheden til at takke de mange, som gennem årene har støttet Det grønlandske Selskab, og som dermed har medvirket til, at Selskabet har kunnet arbejde for at skabe en god og positiv forståelse for Grønland og det grønlandske samfund.

I det følgende bringes formandens tale i uddrag:

»Jeg skal i korte træk omtale, hvad Selskabet står for i dag. Vores vigtigste mål er:
– at udbrede kendskabet til det grønlandske samfund og styrke interessen for Grønland her i Danmark,
– at støtte det dansk-grønlandske samarbejde,
– og at skabe en god ramme for grønlandsinteresseredes samvær.

Dette forsøger vi at leve op til, dels gennem foredragsvirksomhed og dels gennem udgivelsen af tidsskriftet Grønland samt udgivelsen af særskrifter om arktiske for-

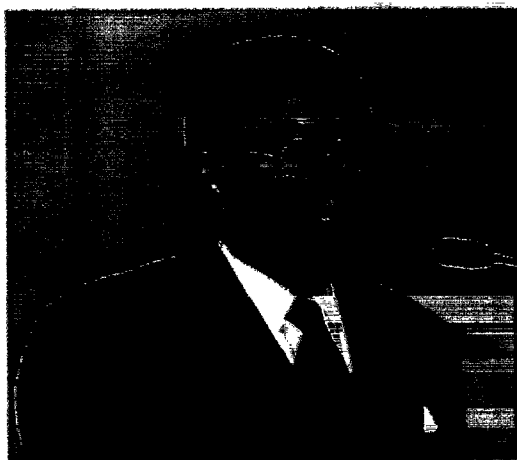
hold i almindelighed og grønlandske forhold i særdeleshed. Vi håber hermed at kunne give et – forhåbentlig – mere nuanceret supplement til dagspressens nyhedsformidling om grønlandske forhold.

Siden Selskabets start for 90 år siden har foredragsvirksomheden udelukkende været afholdt i København. Men ud fra den betragtning, at der burde være mindst lige så mange grønlandsinteresserede i provinsen som i hovedstaden, har vi de seneste 5 år udvidet vores aktiviteter til også at omfatte provinsen, idet vi gennem et samarbejde med grønlanderhusene i foreløbig Odense og Århus har tilbudt nogle af de afholdte foredrag i København gentaget de to steder.

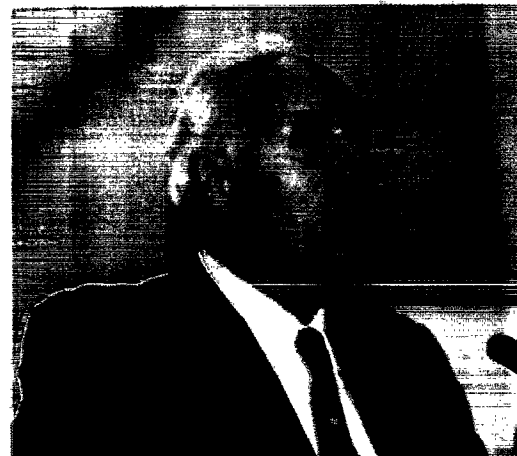
Foredragene kan omhandle aktuelle emner, samfundsmæssige og kulturelle spørgsmål, historiske emner o.s.v. I København kommer der i gennemsnit 150 til 200 mennesker til vore arrangementer.

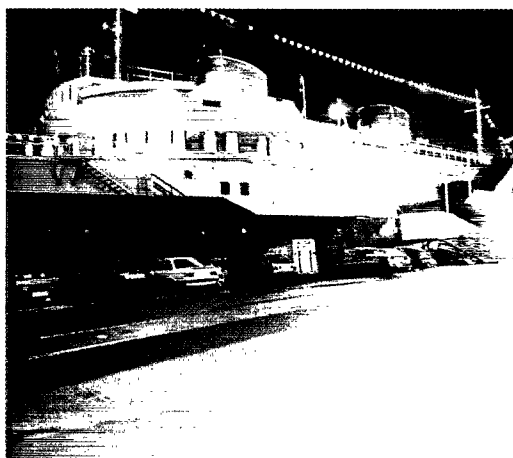
Det grønlandske Selskabs økonomi er baseret på først og fremmest medlemskontingenter. Vi har i dag små 2000 medlemmer. Men det har desuden været nødvendigt at søge tilskud udefra for dels at holde kontingentet på et rimeligt niveau og dels for at undgå nedskæring i aktiviteterne.

Selskabet har altid været begunstiget af stor forståelse og imødekommenhed hos fonde og legater for ansøgninger om støtte såvel til Selskabets daglige drift som til den

Glimt fra receptionen i anledning af 90-årsdagen, der onsdag den 8. november blev holdt i Hjemmestyrets Danmarkskontor. På talerstolen til venstre ses øverst Helge Schultz-Lorentzen, i midten Aksel Mikkelsen og nederst Mads Lidegaard. Herover MIK-koret, der under ledelse af Walter Jensen sang »ukiap seqerna pukiissoq«, »pavna qilagssuaq« af Frederik Nielsen og »ilaanni unnulermat« af Henrik Lund. Herunder Lars Emil Johansen i samtale med Hendes Majestæt Dronning Ingrid.

Fra 90-års festaftenen, hvor der den 9. november på Færgen Sjælland i Københavns Havn var dækket op til 300 af Selskabets medlemmer og gæster. Poul Bo Christensen var aftenens konferencier, Lars Emil Johansen holdt hovedfesttalen, og Chr. Berthelsen causerede over Selskabets betydning gennem tiderne. Musikken blev leveret af kgl. operasanger Aage Christensen, violinisten Kirsten Halby og pianisten Kirsten Frimodt, efterfulgt af Kansas City Stompers, der efter festmiddagen spillede op til dans.

fortsatte udgivelse af tidsskriftet og særskrifterne, og her i jubilæumsåret også i form af tilskud til at fejre den runde fødselsdag. Vi er klar over, at dette er en tillid, der forpligter, og vi er i dag overbeviste om, at Det grønlandske Selskab udfylder en vigtig mission her i Danmark. Bestyrelsen gør, helt i tråd med vore medlemmers ønske, et hæderligt forsøg på at følge med tiden i vores oplysningsarbejde, at være aktuelle og have fingeren på pulsen. Udviklingen går som bekendt hurtigt, og det er en kendt sag, at når man har været borte fra Grønland blot et halvt år, kommer man nemt ud af trit. Derfor er der vigtigt for os at knytte stærke bånd og at have nære kontakter til de grønlandske myndigheder, til Grønlands Hjemmestyre, til grønlandsforskningen og ikke mindst til den aktuelle debat i Grønland.

Bestyrelsen ser med optimisme på Det grønlandske Selskabs fremtid. Vi mærker en positiv interesse for grønlandske anliggender her i Danmark, og Det grønlandske Selskab vil gerne medvirke til at fremme og styrke denne interesse.«

Næstformand i Det grønlandske Selskab Mads Lidegaard fortalte derefter lidt om, hvad der var sket med Det grønlandske Selskab i de forløbne 90 år. I Danmark havde man haft det politiske systemskifte i 1901. Nye folk var kommet til magten, som så skeptisk på de rester af forbenet enevælde, der efter deres mening stadig fandtes i styrelsen af Grønland.

Man stiftede så Det grønlandske Selskab den 8. november 1905. Officielt skulle foreningen bidrage til at styrke kendskabet til Grønland i Danmark, men reelt var formålet politisk: At forhindre en åbning af Grønland for kræfternes frie spil, som ville prisgive en uforberedt befolkning.

De første år bestod Selskabet udelukkende af mænd, og de var danske, og nye med-

lemmer skulle i hvert enkelt tilfælde godkendes af de gamle medlemmer ved en indviklet afstemning med glaskugler. Kvinder, grønlandere og folk uden et livslangt kendskab til Grønland kom ikke ind. Det var en politik, som naturligvis ikke kunne holde, og allerede i 1909 blev den første kvinde medlem.

Et særligt motiv til at gøre medlemsskaren større fik man, da Danmark i 1916 solgte de vestindiske øer til USA. Man så faren for, at det samme kunne ske med Grønland, og man besluttede at kæmpe for at hindre dette.

Medlemstallet steg da også til over 300 i 1922 og under 2. verdenskrig til omkring 1500, som idag er blevet til små 2000. Polarforskeren Ejnar Mikkelsen ledede og blev næsten identisk med Selskabet fra 1935 til 1956, en glanstid med meget store tilhørerskarer ved møderne og milde vinde fra politikere og kongehuset.

På festaftenen talte landsstyreformand Lars Emil Johansen og Det grønlandske Selskabs mangeårige formand, Chr. Berthelsen.

I sin festtale bragte Lars Emil Johansen friske fødselsdagshilsener fra alle landsstyremedlemmer og sagde, at man i Grønland betragtede Det grønlandske Selskab og dermed tidsskriftet Grønland som et vigtigt bindeled mellem de to lande. Han erindrede om det gode samarbejde, der blandt andet havde været i forbindelse med overgangen til hjemmestyre. Og det var i Det grønlandske Selskab, at den nuværende landsstyreformand første gang offentligt havde forelagt tankerne om en overgang fra statsøkonomi til privatisering og markedsøkonomi. Endelig efterlyste Lars Emil Johansen i dag lidt større politisk stillingtagen fra dansk side, og han så meget gerne politiske debatter i såvel Selskabet som tidsskriftet.